

Nekalá soutěž

Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži

doc. JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D.

Prostředky ochrany

1. Právní ochrana

- **Soukromoprávní**
 - dle občanského zákoníku
 - dle občanského soudního řádu
 - dle zákona o vymáhání práv k průmyslovému vlastnictví
- **Veřejnoprávní**
 - dle trestního zákoníku
 - dle zvláštních zákonů (o regulaci reklamy, o ochraně spotřebitele, o ochranných známkách...)

2. Mimoprávní ochrana

- **Etická**
 - podle etických kodexů (Etický kodex reklamy 2016)

Soukromoprávní ochrana - přehled

Občanskoprávní podle OZ

- žalobní nároky podle § 2988 OZ :
 - zdržení se určitého jednání
 - odstranění závadného stavu
 - náhrada škody (§ 2894 a násl. OZ)
 - poskytnutí přiměřeného zadostiučinění (§ 2894 a násl. OZ)
 - vydání bezdůvodného obohacení (2991 a násl. OZ)
- další právní prostředky

Občanskoprávní podle OSŘ

- návrh na nařízení předběžného opatření (§ 74 a násl. + § 102 o. s. ř.)
- určovací žaloba (§ 80 o. s. ř.)
- uveřejnění rozsudku (§ 155 odst. 4 o. s. ř.)

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Zdržení se určitého jednání

- tzv. zápůrčí, negatorní žaloba
- preventivní povaha
- jednání **musí trvat v době vydání rozhodnutí** či musí být **předpoklad budoucího opakování**
- pozor na formulaci petitů (příliš široké či příliš úzké)
 - ale – bylo by neúčelné držet se striktně konkrétního jednání, které bylo podnětem k podání žaloby, stačila by drobná modifikace a mohl by pokračovat v nekalé soutěži (exekuce – NS 23 Cdo 4669/2010)
 - do petitu lze dát obrázek reklamy, která se má zakázat (naskenuje se + CD) → poté: „zakazuje se reklama zobrazená...“
- **nelze** u obchodní firmy proti podnikateli zapsanému do obchodního rejstříku

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Odstranění závadného stavu

- tzv. odstraňovací, restituční žaloba
- rozdíl od zdržovací žaloby – míří do minulosti
- např. zničení zásoby závadných letáků, vzdání se ochranné známky, upřesnění údajů apod.
- často kumulativně se zdržovacím nárokem
- formulace petitu - lze i povinnost něco přidat, odvolat, upřesnit, uvést na pravou míru
- **v případě obchodní firmy** - odstranění závadného stavu (změna firmy), ne zdržení se

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Náhrada škody

- povinnost nahradit jinému újmu → **vždy újma na jmění (škoda)**
 - nemajetkovou újmu jen byla-li **výslovně ujednána** nebo **stanoví-li to zvláště zákon**
- předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu v nekalé soutěži → **subjektivní princip**
(§ 2912 OZ)
 - protiprávnost, vznik škody, příčinná souvislost mezi nekalou soutěží a vzniklou škodou + zavinění rušitele
(ale § 2911 – zákonná domněnka nedbalosti)
- problém vyčíslení, řešením může být: § 136 OSŘ a § 2955 OZ

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Poskytnutí přiměřeného zadostiučinění I

- podmínkou je vznik **nehmotné újmy**
 - co to je?
 - do jaké míry je nutné prokazovat vznik nehmotné újmy – 2 přístupy v judikatuře
- přiměřené zadostiučinění – **funkce**
 - preventivní, kompenzační/satisfakční, sankční (?)
- může být přiznáno v podobě **nemateriální** a/nebo **materiální** (lze obojí)
- → § 2951/2 OZ „*zadostiučinění musí být poskytnuto v peněžích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečně a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy*“
 - primární je peněžitá nebo nepeněžitá podoba?

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Poskytnutí přiměřeného zadostiučinění II

- nemateriální podoba
 - omluva – formulace, jak, kde, umístění
- materiální podoba
 - sazby?
- rozdíl oproti nároku na náhradu škody (§ 2971 OZ) - vyčíslení
- shoda s nárokem na náhradu škody - subjektivní princip (§ 2894 a 2985 + § 2911 OZ)

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Případ Vodafone 2006

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Vydání bezdůvodného obohacení

- kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému **vydat, oč se obohatil** (§ 2991 OZ)
 - získání majetkový prospěch plněním bez právního důvodu
 - protiprávní užití cizí hodnoty
- ochuzený má právo na **peněžitou náhradu** ve výši obvyklé ceny (v případě nemožnosti vydání předmětu BO)
- např. někdo použil v reklamě fotografii bez jeho vědomí, doprava zdarma, založení účtu zdarma atd.
- problém vyčíslení (obdobné jako u NŠ)

Subjekty právních vztahů vznikajících při nekalé soutěži

Aktivně legitimované osoby

- Soutěžitelé
- Zákazníci (spotřebitelé)
- PO oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků
- Jiné osoby dotčené nekalou soutěží

Pasivně legitimované osoby

- Rušitel
- Pomocná osoba

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Aktivně legitimované osoby – SOUTĚŽITELÉ

- § 2972 OZ - „kdo se účastní hospodářské soutěže“
- všechny nároky
- u všech skutkových podstat

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Aktivně legitimované osoby – SPOTŘEBITELÉ

- Obecné vymezení v soukromém právu (§ 419 OZ)
- Postavení spotřebitelů jakožto osob aktivně legitimovaných ve sporech z nekalé soutěže
 - Žalobci ve všech **skutkových podstatách**?
 - Mohou požadovat **všechny nároky** podle § 2988 OZ?
 - Všechny nároky, ale jen u skutkových podstat, jimiž jsou přímo dotčeni (nemůžou u parazitování, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství).

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Aktivně legitimované osoby – ZÁKAZNÍK

- Spotřebitel vs. zákazník = **synonyma?**
 - zákazník může, ale nemusí být současně spotřebitelem (širší skupina)
- **Zákazníci** → všechny nároky, ale jen u skutkových podstat, jimiž jsou přímo dotčeni (nemůžou u parazitování, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství)

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Obrácení důkazního břemene

- obrácení důkazního břemene, je-li žalobcem spotřebitel (§ 2989/2 OZ) – tedy i zákazník?
- § 2989/2 OZ: „Uplatní-li spotřebitel právo, aby se rušitel **zdržel** nekalé soutěže nebo aby **odstranil** závadný stav a jde-li o některý případ stanovený v § 2976 až 2981 nebo v § 2987, musí rušitel prokázat, že se nekalé soutěže nedopustil. Uplatní-li spotřebitel právo na **náhradu škody**, musí rušitel prokázat, že škoda nebyla způsobena nekalou soutěží.“
- nedostatky právní úpravy

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Aktivně legitimované osoby – Tzv. **JINÉ OSOBY** dotčené nekalou soutěží

- Osoby, jejichž osobnostní atributy byly zasaženy nekalou soutěží
- Osoby zasažené zabraňovací soutěží

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Aktivně legitimované osoby – Právnícké osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků

- Postavení jakožto osob aktivně legitimovaných ve sporech z nekalé soutěže
 - Žalobci ve všech skutkových podstatách nekalé soutěže?
 - Mohou požadovat všechny nároky podle § 2988?

→ jen **zdržení a odstranění závadného stavu** a jen u některých skutkových podstat (pouze u § 2976 – 2981 a 2986 a 2987, tj. vyjma parazitování na pověsti, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství)

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Pasivně legitimované osoby

- Rušitel
- Pomocná osoba
 - Užší pojetí
 - Širší pojetí
- Může být pasivně legitimován spotřebitel (zákazník)?
 - nutno posuzovat s ohledem na dikci jednotlivých skutkových podstat nekalé soutěže

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Promlčení ve věcech nekalé soutěže

- **promlčuje se jen nárok**, ne právo podat žalobu! (podstata promlčení)
- **zdržovací a odstraňovací nárok**:
 - promlčují se jen práva majetková, zde **nemajetkový nárok** – **nepromlčuje se**
- **přiměřené zadostiučinění**
 - **Nepeněžitá forma** – **nepromlčuje se** (nemajetková podoba)
 - **Peněžitá forma** – promlčuje se – 3 roky
- **náhrada škody**
 - 3 roky, 10 let objektivní lhůta, 15 let u úmyslu
- **vydání bezdůvodného obohacení**
 - 3 roky, 10 let objektivní lhůta, 15 let u úmyslu

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Další právní prostředky

- svépomoc (§ 14 OZ)
- nutná obrana (§ 2905 OZ)
- zásah správního orgánu → v případě narušení pokojného stavu (§ 12 OZ)

Soukromoprávní ochrana dle OSŘ

Uveřejnění rozsudku na náklady povinné strany

- upravuje § 155 odst. 4 OSŘ
- přiměřenost
- aplikovatelnost
- nelze podat samostatně
- v dispozici soudu
- nepodléhá poplatkové povinnosti

Soukromoprávní ochrana dle OSŘ

Předběžné opatření

- upravuje § 74 OSŘ
- podstata a smysl využití ve věcech nekalé soutěže
- petit návrhu
- podmínka složení tzv. jistoty (výše, dokdy?)
- další otázky

Určovací žaloba

- upravuje § 80 písm. c) OSŘ
- naléhavost právního zájmu

Veřejnoprávní ochrana

Trestněprávní oblast

- § 248 TZ – trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

Správněprávní oblast

- na základě zvláštních zákonů
- zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy
 - reklama, která je nekalou obchodní praktikou, reklama srovnávací
 - správní řízení: přestupky (zvláště pro šířitele, zadavatele a zpracovatele reklamy)
 - pokuty až do 5 mil. Kč od příslušných orgánů dozoru: RRTV, ÚOOÚ, celní úřady aj.
- zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
 - + příloha č. 1 a č. 2 – seznam *per se* nekalých obchodních praktik (klamavé a agresivní), pokuty až do 5 mil. Kč

Mimoprávní ochrana

Rada pro reklamu

- Etický kodex reklamy vydaný **Radou pro reklamu**
- cílem Kodexu je napomáhat tomu, aby reklama byla především **pravdivá, slušná a čestná**, a aby v rozsahu tohoto Kodexu **respektovala mezinárodně uznávané zásady reklamní praxe** vypracované Mezinárodní obchodní komorou
- Kodex **nenahrazuje právní regulaci reklamy**, nýbrž na ni navazuje doplněním o etické zásady
- rozhodnutí arbitrážní komise RPR (<https://www.rpr.cz/cz/kauzy.php>)

K právním prostředkům ochrany proti nekalé soutěži závěrem

Nekalá soutěž se dnes „vyplácí“ (resp. vyplácí se „silným“ hráčům a nevyplácí se hráčům „malým“) – zejména z důvodu nízkých „sazeb“ přiměřeného zadostiučinění či nepřiznávání vůbec (omluva je dostačující) a nedostatku odvahy soudů...

Děkuji za pozornost!